

7

פרשת בחקתי

אם בחקתי תלכו וגר' (כו, ג)

פריז (כו, ד)

פירש"י יכול זה קיום המצוות, כשהוא אומר ואם מצותי תשמרו הרי קיום המצוות אמור, הא מה אני מקיים אם בחקתי תלכו שתהיו עמלים בתורה. והוא מהמ"כ (בחקתי ה, א) 'אם בחוקותי תלכו מלמד שהמקום מתאוו שיהיו ישראל עמלים בתורה, וכה"א לו עמי שומע לי ישראל דדרכי יהלכו וכו' לו הקשצת למצותי ויהי כנהר שלומך וכו' מלמד שהמקום מתאוו שיהיו עמלים בתורה' ע"כ.

וביאור ד' דכמו שנאמר כאן 'אם בחקתי תלכו' דהיינו ת"ת, ואם את מצותי תשמרו, דהיינו קיום המצוות, כך גם נגזיא כתיב לו עמי שומע לי היינו ת"ת, ולו הקשצת למצותי דהיינו קיום המצוות. אמנם ז"ב מנ"ל דאם בחקתי תלכו קאי דוקא על ת"ת, הא אף דמוכרח מן הפסוק דקאי על מצוה מיוחדת יותר משאר המצוות, מנ"ל דקאי דוקא על ת"ת. וז"ל דס"ל לתו"כ דקאי על מצוה שמסבצת את כל המצוות כולם וזהו ת"ת, דלא ע"ה חסיד, וא"א לקיים את המצוות בלא שילמד.

ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן

פירש"י 'ועץ השדה הן חילני סרק ועמידין לעשות פירות', והוא מהמ"כ (א, ו). וההכרח לזה דאי קאי על חילני פירות מה ברכה יש בדבר, והלא דרכם להוציא פירות.

והנה לשון רש"י הוא ועמידין להוציא פירות, ומשמע דקאי על לעמיד לבוא, וכדברי הגמ' בכתובות (קיא, ב) 'אין לך כל חילן סרק שצא"י שאינו מוציא משוי שמי אמונות'. וז"ב מה קישור הדברים לרישא דקראי דאם בחקתי תלכו שתהיו עמלים בתורה, כיון דקאי על ימות המשיח.

ואמר מרן ז"ל דהאי קרא קאי על מידת רשצ"י (ברכות לה, ב), דאמר אפשר אדם חורש בשעת חרישה זורע בשעת זריעה קוצר בשעת קצירה ודש בשעת דישה וחורה בשעת הרוח תורה מה תהא עליה, אלא בזמן שישראל עושין רצונו של מקום מלאכתן נעשית ע"י אחרים. ואהא אמרינן הכא דכל ההולך בדרך זו אף חילני סרק יוציאו לו פירות, וכדאשכחנא ברשצ"י גופיה דנברא לו חרוב והוציא תיכף פירות כדאיתא בשבת (לג, ב), אף דאין חרוב מוציא אלא לאחר ע' שנה